

PESTPROTOCOL

Deel 1: Algemene informatie

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt.

Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus genomen worden.

Leerkrachten en ondersteunend personeel hebben een taak (samen met ouders en leerlingen) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen.

Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van de leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Hoe kan er worden gepest?

- Met woorden: vernederen, schelden, belachelijk maken, dreigen, bijnamen geven, gemene briefjes enz schrijven..
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen, schoppen, slaan, krabben, aan haren trekken..
- Achtervolgen: opjagen, achterna lopen, klem zetten, in de val laten lopen, opsluiten..
- Uitsluiten: negeren, uitsluiten van feestjes, uitsluiten bij groepsopdrachten..
- Stelen en vernielen: kledingstukken afpakken, afpakken schooltas en/of -spullen, fiets beschadigen, kliederen op boeken, schriften..
- Afpersen: dwingen om geld of spullen te geven, iets voor de pester te doen..
- Digitaal: anonieme berichtjes sturen, privégegevens (waaronder foto's) op internet zetten, wachtwoorden misbruiken, via social media schelden of roddelen, bedreigen.. (dit kan invloed hebben op groepsvorming en veiligheid in de klas, maar is geen eindverantwoordelijkheid van de school aangezien dit zich grotendeels tot geheel in thuissituaties afspeelt)

Over de gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan te maken hebben met hun uiterlijk, hun gedrag, hun gevoelens en/of hun sociale uitingsvormen. Dit mag echter geen reden zijn om gepest te worden.

Daarnaast worden er pas gepest in situaties waarin pestende leerlingen de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen.

Een leerling die gepest wordt, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat ouders in gesprek gaan met school of (ouders van) pester en het daardoor nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat je niet mag klikken

Wat zijn mogelijke signalen?

- Niet (meer) naar school willen
- Niet (meer) over school vertellen thuis
- Geen andere kinderen meer meenemen naar huis/niet meer gevraagd worden
- Slechtere schoolresultaten
- Regelmatig spullen kwijt of thuiskomen met kapotte spullen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn
- Blauwe plekken op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaak wakker worden, nachtmerries, bedplassen
- Geen verjaardag willen vieren
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis boos, prikkelbaar of verdrietig zijn

Over de pestende leerling

Pestende leerlingen zijn of lijken vaak populair, maar zijn het uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer of onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen ze zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pestende leerlingen krijgen vaak andere leerlingen mee. Want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Doorgaans voelen pestende leerlingen zich niet schuldig, want ze denken dat het slachtoffer “vraagt” om gepest te worden.

Pestgedrag kan een dieper liggende oorzaak hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een leerling zich verloren voelt in de grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Een voortdurende strijd om macht in de groep
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

Over de andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met pesten. Meestal uit angst om zelf het slachtoffer te worden. Maar het kan ook zijn dat de meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pestende leerling. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen

Deel 2: Pestprotocol

Uitgangspunten

1. Pesten moet als probleem gezien worden door alle direct betrokkenen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pestgedrag niet geaccepteerd wordt. Ook als pesten niet aan de orde is of lijkt te zijn, moet het onderwerp bespreekbaar worden gemaakt. Er zijn vaste schoolregels (deze worden zichtbaar gemaakt in het gebouw) zodat iedereen weet welk gedrag we van elkaar verwachten. Tijdens de eerste 6 weken van het schooljaar werken we middels o.a. het boek “de Gouden Weken” van Boaz Bijleveld aan groepsvorming. Ook stelt de leerkracht dan samen met de groep omgangsregels op die in de klas komen te hangen. Na elke vakantie geven we 1 of 2 weken aandacht aan groepsvorming. Eind september doen we mee aan de “week tegen pesten” en we besteden aandacht aan het stoppen van pesten tijdens “de dag tegen pesten” in april. Jaarlijks worden vragenlijsten ingevuld door de groepsleerkracht en vanaf groep 5 ook door de leerlingen in het kader van (sociale) veiligheid op school.
3. De leerkrachten moeten pesten kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen
4. De school beschikt over een directe aanpak wanneer pesten de kop opsteekt (pestprotocol)
5. Er is op school een interne vertrouwenspersoon aangesteld. Op basisschool Willem van Oranje is dit juf Jannita van de Burgt. Mocht het probleem te groot zijn dan kan de i.v.p. doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon. Dit is mevr J. Crielaard van Centraal Nederland.

Preventieve aanpak

- Vanaf januari 2023 werken we gestructureerd met een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, te weten Kwink
- Tijdens de eerste 6 weken van het schooljaar werken we middels oa het boek “de Gouden Weken” van Boaz Bijleveld aan groepsvorming. Dit boek is in iedere klas aanwezig
- In de eerste weken van het schooljaar stelt de leerkracht met alle leerlingen van de groep een omgangscontract op dat door iedere leerling afzonderlijk wordt ondertekend en in de klas komt te hangen. Leerlingen weten dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken, maar als hulp bieden of vragen beschouwd wordt
- Na elke vakantie besteden we 1 of 2 weken aandacht aan groepsvorming.
- Eind september doen we mee aan de “week tegen pesten” en we besteden aandacht aan het stoppen van pesten tijdens de dag tegen pesten in april.
- Jaarlijks worden vragenlijsten ingevuld door de groepsleerkracht en vanaf groep 5 ook door de leerlingen in het kader van (sociale) veiligheid op school. Deze lijsten worden op een plek gemaakt die voldoende privacy biedt, zodat anderen niet kunnen meekijken tijdens het invullen.
- Tijdens de lessen “mediawijsheid” wordt ook aandacht geschonken aan digitaal pesten en veilig internetgebruik
- Er wordt in groep 3 rond de herfstvakantie een sociogram gemaakt.
- Tijdens de pauzes is er voldoende toezicht op het plein. (zie afspraken rondom pleinwacht)

- We dragen samen zorg voor het naleven van de school- en klassenregels.
- Er worden regelmatig verhalen en/of boeken voorgelezen over pesten, plagen en ruzie.
- Pestgedrag wordt door ouders en leerlingen zsm bij de leerkracht gemeld. Melding van pesten is geen klikken!

Aanpak in voorkomende gevallen van pesten (curatieve aanpak)

- Een geval van pesten wordt z.s.m. aan de leerkracht gemeld.
- Er wordt door de leerkracht een verslag over de genomen stappen en gevoerde gesprekken gemaakt en genoteerd. Zowel bij de gepeste als bij de pestende leerling
- Ook de overblijfouders worden door de leerkracht op de hoogte gesteld.
- Vanaf groep 5 kan gebruik worden gemaakt van de ringaanpak (zie bijlage I voor verkorte versie hiervan).
- Zo nodig worden alle partijen betrokken bij het aanpakken van het pestprobleem, dit doen we via de vijfsporenaanpak.

De vijfsporenaanpak

1. de gepeste leerling

- het probleem wordt serieus genomen
- er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is
- overleggen over mogelijke oplossingen
- aanbieden van hulp door leerkracht, intern begeleider of anti-pest coördinator. Deze hulp kan ook bestaan uit het verwijzen naar externe instanties voor hulpverlening denk bv aan een assertiviteitstraining.

2. de pestende leerling

- het confronteren met zijn/haar gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste leerling
- de achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- het aanbieden van hulp door de leerkracht, intern begeleider en/of anti-pest coördinator

3. de middengroep

- de leerkracht bespreekt het pesten met de klas en benoemt de rol van alle leerlingen hierin
- de leerkracht benoemt dat iedere leerling verantwoordelijk is voor een goede groepssfeer
- mogelijke oplossingen worden besproken, wat/hoe kan de klas bijdragen aan verbetering van de situatie
- de leerkracht komt er regelmatig op terug

4. de ouders

- ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen
- de school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- school geeft advies aan de ouders mbt het omgaan met hun gepeste of pestende kind
- zo nodig verwijst de school naar deskundigen

5. de medewerkers

- school zorgt ervoor dat de teamleden voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten

- school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen en personeel binnen de school zo optimaal mogelijk is
- medewerkers zorgen voor een klimaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden en minder kans krijgt
- medewerkers vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pesten

Deel 3: Praktische uitwerking

Het onderscheid tussen plagen en pesten moet helder zijn. Plagen vindt over en weer plaats en is niet bedoeld om de ander pijn te doen. Bij pesten is de macht ongelijk. Het gebeurt regelmatig en systematisch. Het is gericht op een specifieke leerling (dat niet in staat is zich te verdedigen) en het heeft negatieve gevolgen.

stap 1: signaleren

Het pesten kan gesignaleerd worden door: leerkrachten, ouders, leerlingen of onderwijsondersteunend personeel.

Iedereen heeft een meldingsplicht. Dat kan bij alle leerkrachten en de directeur. Het team zorgt ervoor dat er actief en integer met een melding wordt omgegaan. De melding wordt in genoteerd. Kortom: iedereen kan melden en er vindt altijd actie plaats nav een melding.

stap 2: zelf oplossen, met de nodige hulp van de leerkracht

De groepsleerkracht voert een gesprek met de leerling die gepest wordt. Daarin wordt gesproken over de situatie, het gevoel en mogelijke oplossingen.

Daarna spreekt de leerkracht met de leerling die pest. Ook met deze leerling wordt de situatie besproken, het gevoel en mogelijke oplossingen.

Er wordt gekeken of er een mogelijkheid is dat de leerlingen het zelf oplossen: met elkaar in gesprek en samen een oplossing vinden (indien nodig mbv het 5G model, zie bijlage II). Zo leren leerlingen zelfstandig problemen op te lossen.

Kort na dit gesprek checkt de leerkracht hoe het verlopen is en of er een oplossing gevonden is. Zo ja, dan krijgen de leerlingen een compliment en houdt de leerkracht de komende week in de gaten hoe met de gevonden oplossing wordt omgegaan en de leerlingen geven elkaar daar feedback op. De ouders worden geïnformeerd. Bij beide leerlingen worden aantekeningen bijgewerkt.

stap 3A: oplossen met de leerkracht

Als na een week geen verbetering is, voert de leerkracht een gesprek met beide leerlingen. Er wordt gesproken over het probleem, mogelijkheden om het probleem op te lossen, keuze van een oplossing en afronding van het gesprek. Ouders worden door de leerkracht op de hoogte gesteld. Aantekeningen worden bijgewerkt

stap 3B: oplossen met de groep

Ter ondersteuning wordt de groep waar de leerlingen in zitten geactiveerd. Dit wordt vooraf verteld tegen de pestende en de gepeste leerling. Ze mogen beiden een keuze maken om wel of niet bij het gesprek met de groep aanwezig te zijn.

De leerkracht brengt het probleem in de groep in en vraagt hoe de leerlingen steun kunnen verlenen aan beide leerlingen. Er worden concrete afspraken gemaakt. Er wordt afgesproken wanneer de evaluatie is. Deze afspraken worden opgeschreven door de leerkracht. Mocht 1 van de leerlingen niet bij het gesprek aanwezig zijn geweest, dan brengt de leerkracht die leerling op de hoogte. De komende 2 weken houdt de leerkracht de situatie goed in de gaten en geeft feedback op de gemaakte afspraken.

stap 4A: pesten is gestopt

De leerkracht evalueert na 2 weken. Er wordt gesproken met de gepeste leerling, de pestende leerling en de groep. Als het pesten over is, worden allen gecompimenteerd. Ouders worden op de hoogte gesteld. (mocht er binnen korte tijd weer een probleem zijn met dezelfde leerlingen, kan direct ingestapt worden bij stap 4B). Aantekeningen worden bijgewerkt.

stap 4B: pesten is niet gestopt

De groepsleerkracht gaat in gesprek met de ouders van de pestende leerling. In dit gesprek wordt aangegeven dat het pesten moet stoppen en tevens wat de rol van de ouders daarin is.

Ook spreekt de leerkracht met de ouders van de gepeste leerling. In dit gesprek wordt besproken hoe hun kind gesteund kan worden.

Zo nodig wordt voor pestende en/of gepeste leerling externe hulp gezocht.

Na 2 weken vindt er weer een evaluatie plaats met alle betrokken partijen (tussentijds houdt de leerkracht de situatie goed in de gaten). Aantekeningen worden bijgewerkt.

stap 5: gesprek met directie

Als na stap 4B blijkt dat het pesten niet gestopt is, worden de pestende leerling en zijn/haar ouders uitgenodigd voor een gesprek met de directeur. In dit gesprek worden de grenzen aangegeven, er wordt gesteld dat het pestgedrag onacceptabel is en aangegeven hoe de school hiermee omgaat.

Indien het pesten toch nog doorgaat, worden door de directeur voorwaarden gesteld.

Als de ouders hier niet achter kunnen staan, wordt hen dringend verzocht een andere school te zoeken. Als ouders dit niet willen, zal school een passende school moeten zoeken. Aantekeningen worden bijgewerkt.

Deel 4: Cyberpesten

Cyberpesten is pesten via internet (social media) en telefoon. Daders kunnen makkelijk anoniem blijven, de reikwijdte is zeer groot.

Hoe kan er worden gepest?

- pesten via (haat) mail of WhatsApp, in games, op social media (Snapchat, TikTok, Instagram)
- stalking door het blijven sturen van ongewenste (haat)mail of berichten via social media
- tegenkomen van ongewenst materiaal zoals porno
- ongewenst contact met vreemden

- hacken
- berichten sturen uit naam van een ander

Voor een leerkracht is het lastig om deze vorm van pesten aan te pakken, aangezien het zich grotendeels of geheel buiten school afspeelt. Toch kan het voorkomen dat het voor de sfeer en/of veiligheid in de groep nodig kan zijn om hier aandacht aan te besteden.

Mocht de veiligheid van een leerling in het geding komen of de sfeer dusdanig zijn dat actie ondernomen moet worden, dan kunnen de volgende stappen gezet worden:

Het stappenplan na een melding van cyberpesten. Bestemd voor ouders

1. bewaar de berichten, mailtjes of appjes
2. blokkeer de afzender
3. probeer de dader op te sporen. Schakel een ICT-er in. Indien de dader gevonden is, voer een gesprek en geef aan dat het niet geaccepteerd wordt.
4. neem ook contact op met de ouders van de afzender/dader. Leg uit dat dit pestgedrag is.
5. school verwijst ouders zo nodig door:
 - i.v.p. van school (verwijst zonodig door naar e.v.p.)
 - 0800-5010 de onderwijstelefoon
 - 0900-1113111 de vertrouwensinspectie
 - 0342-414816 CJG Barneveld
6. adviseer aangifte indien uw kind stelselmatig wordt belaagd en/of er sprake is van stalking.

Bijlage 1: de ringaanpak

https://docs.google.com/document/d/1iJo8Jbb8vzasGnyVRwMTBSE6_vw5o1EpljOKNB9_vLE/edit

De Ringaanpak®

Groepsdynamische aanpak bij moeilijke (bovenbouw)groepen.

De Ringaanpak

Theorie

Praktijk

Contactgegevens:

Naam: B.A Redeker
Email: info@schoolengedrag.nl
Website: www.schoolengedrag.nl

1. De pluskoers en de minakoers.

Wij luisteren naar elkaar, we zijn aardig voor elkaar, we spelen samen, we werken samen, je let op jezelf, je bent je eigen baas, we geven het goede voorbeeld, we hebben respect voor elkaar.

Hier zijn we nu!

2.Mingedrag top 3 groep:

dit zijn voorbeelden

1. *Niet luisteren naar elkaar (juf/meester, leerling en overblijf juf).*
2. *Pesten/buitensluiten*
3. *Lopen door de klas*

3. Begrenzen:

0. Alert maken (Kleine aanwijzing, 'Let er op!')
1. Waarschuwing ('Dit is mingedrag. Ik wil dat je daar mee stopt. Dit is je waarschuwing!')
2. Nadenk 1: schrijfp opdracht
3. Nadenk 2: schrijfp opdracht met handtekening van ouder(s).
4. Gesprek met ouder(s)
5.

4. Voorbeelden groepsdoelen:

- 'Als de juf/meester uit de klas is, werken we rustig door.'
- 'Als de juf/meester wil beginnen zitten wij snel klaar.'
- 'Na de uitleg gaan we direct aan het werk.'
- 'Wij lopen als groep rustig naar buiten.'
- 'We helpen de ander.'
- 'Bij een conflict lossen de betreffende leerlingen het pratend op. De andere leerlingen houden duidelijk afstand.'
- 'We vragen elkaar actief om mee te doen.'
- 'Onze tafels en kastjes houden we netjes.'
- 'We steken onze vinger op als we iets willen zeggen'

Bijlage II: het 4G model

Kolom 1: Vertel hoe de (moeilijke) situatie was en voelde

Kolom 2: Beschrijf de situatie objectief en evaluerend, van een afstandje

Kolom 3: Beschrijf de situatie, gebruik helpende gedachtes en vertel verder

	1	2	3
Gebeurtenis	Wat gebeurde er?	Beschrijf de situatie objectief, van een afstandje	Beschrijf de situatie
Gedachte	Wat dacht je toen?	Is de gedachte die je had feitelijk waar?	Wat is een helpende gedachte?
Gevoel	Wat voelde je?	Wat had je willen voelen op dat moment?	Hoe zou je je dan voelen?
Gedrag	Wat deed je toen?	Wat had je willen doen toen?	Wat zou je dan doen?
Gevolg	Wat gebeurde er daarna?	Wat had je gewild dat er zou gebeuren?	Wat zou er dan kunnen gebeuren?